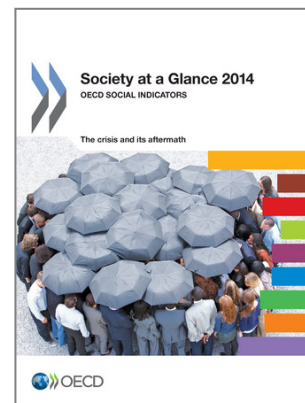

OECD *Multilingual Summaries*

Society at a Glance 2014

OECD Social Indicators

Summary in Slovenian

Preberite celotno knjigo na: 10.1787/soc_glance-2014-en

Pogled na družbo 2014

Socialni kazalniki OECD

Povzetek v slovenščini

Visoke stopnje brezposelnosti in izguba dohodka v številnih državah OECD po več kot petih letih od finančne krize poslabšujejo socialne razmere. Zmogljivost vlad za spopadanje s temi izzivi je omejena zaradi javnofinančne konsolidacije. Vendar obstaja tveganje, da se z omejitvami socialne porabe stiska najranljivejših skupin še poveča in lahko ustvari težave v prihodnosti. Države OECD se lahko učinkovito spopadajo s temi izzivi samo s politikami, ki so dobro načrtovane in podkrepjene z ustreznimi sredstvi. Čeprav je bilo glavnim gospodarstvom v vzponu prizanešeno z najhujšimi učinki krize, se spoprijemajo z drugačnimi izzivi. Kakor koli, za gospodarstva v vzponu so izkušnje držav OECD pomembne, ker še naprej gradijo sisteme socialne zaščite in jih varujejo pred krizo.

Finančna kriza je spodbudila družbeno krizo

Finančni pretres v letih 2007–08 ni ustvaril samo gospodarske in javnofinančne krize, ampak tudi družbeno. V državah, ki so doživele najglobljo in najdaljšo recesijo, so vidni koreniti verižni učinki na možnosti ljudi za zaposlitev, dohodek in življenjske razmere. Približno 48 milijonov ljudi v državah OECD išče zaposlitev – 15 milijonov več kot septembra 2007 – in še več jih je v finančni stiski. Število tistih, ki živijo v gospodinjstvih brez kakršnega koli dohodka iz dela, se je v Grčiji, na Irskem in v Španiji podvojilo. Najhujše so bile prizadete skupine z nizkimi dohodki, mladi in družine z otroki.

Družbene posledice lahko trajajo leta

Gospodinjstva so izpostavljena pritiskom, proračuni za socialno podporo so pod nadzorom, vse več ljudi odgovarja, da niso zadovoljni s svojim življenjem, zaupanje v vlade se je zmanjšalo. Obstajajo tudi znaki, da bo imela kriza dolgotrajne posledice za prihodnjo blaginjo ljudi. Nekatere družbene posledice krize na področjih, kot so oblikovanje družine, rodnost in zdravje, bo resnično čutili šele na dolgi rok. Stopnje rodnosti so se od začetka krize še naprej zniževale in poglobljale demografske in javnofinančne izzive staranja. Tudi družine so zmanjšale osnovno potrošnjo, vključno s hrano, in s tem ogrozile svojo sedanjo in prihodnjo blaginjo. Še vedno je prezgodaj, da bi izmerili dolgoročne učinke na zdravje ljudi, vendar je znano, da brezposelnost in gospodarske težave prispevajo k vrsti zdravstvenih težav, vključno z duševnimi boleznimi.

Vlagajte danes, da se boste izognili naraščanju stroškov jutri

Kratkoročni prihranki lahko povzročijo veliko višje stroške v prihodnosti in vlade bi morale dati prednost financiranju naložbenih programov. Današnje omejitve porabe za zdravje ne smejo sprožiti naraščanja

jutrišnjih potreb po zdravstvenem varstvu. Predvsem zelo prizadete države bi morale zagotoviti dostop do kakovostnih storitev za otroke in preprečiti izključitev osipnikov iz trga dela.

Ranljive skupine potrebujejo podporo zdaj

A da bi bile socialne naložbe učinkovite, jih je treba vključiti v ustrezno podporo za najrevnejše. Vzdrževanje in krepitev podpore za najranljivejše skupine mora ostati bistveni del vsake strategije za ožvitev gospodarstva in družbe. Vlade morajo časovno uskladiti in ustrezno načrtovati ukrepe za javnofinančno konsolidacijo, ker se lahko razporeditveni učinek takih ukrepov precej razlikuje: revni lahko na primer bolj trpijo zaradi omejitev porabe, kot zaradi zvišanja davkov.

Možnosti za zmanjšanje izdatkov za brezposelnost so omejene

Šibki trgi dela zagotavljajo malo možnosti za omejitev izdatkov za nadomestila za brezposelnost, socialno pomoč in programe aktivnih trgov dela. Kjer so prihranki mogoči, jih je treba doseči v skladu s hitrostjo okrevanja. Predvsem ciljno usmerjeni prejemki varnostne mreže so prednostna naloga v državah, v katerih takšna podpora ne obstaja, jo je težko dobiti ali pa dolgotrajno brezposelni izčrpavajo pomoč za brezposelnost. Čezmejnih omejitev socialnih transferjev, kot so stanovanjske dajatve, otroški dodatki, družinski prejemki, bi se bilo treba izogibati, ker ti transferji pogosto zagotavljajo bistveno podporo revnim delavskim družinam in staršem samohranilcem.

Ciljna usmerjenost lahko prinese prihranke in hkrati zaščiti ranljive

Učinkovitejša ciljna usmerjenost lahko ustvari znatne prihranke in hkrati zaščiti ranljive skupine. Zlasti zdravstvene reforme bi morale dati prednost zaščiti najranljivejših. Vendar je treba ciljno usmerjenost natančno uravnati, da bi se izognili spodbudam z nasprotnim učinkom, ki ljudi odvrtaajo od iskanja dela. Na primer, brezposelni, ki naj bi začeli delati in služiti plačo ter bi nehali dobivati podporo, lahko s tem pridobijo zelo malo ali celo izgubijo.

Podpora prizadevanjem družin za spopadanje s tegobami

Obstaja dober razlog za načrtovanje vladne podpore v oblikah, ki lastne zmogljivosti gospodinjestev za spopadanje s tegobami bolj vključujejo in dopolnjujejo kot nadomeščajo. V tem smislu je posebno pomembno, da se zagotovi učinkovita podpora zaposlovanju, tudi če to pomeni višjo kratkoročno porabo za aktivne socialne politike. Aktivacija trga dela in podpora pri delu se morata ohraniti na razumnih ravneh. Ker je veliko gospodinjestev brez dela, se morajo prizadevanja politike usmeriti na zagotavljanje, da si bodo hitro opomogla, ko se bodo razmere na trgu dela izboljšale. Na primer, da bi bile podpora in spodbude v zvezi z delom čim bolj učinkovite, jih ne bi smeli omejiti na posamezne iskalce zaposlitve, ampak bi morale biti na voljo tudi partnerjem, ki ne delajo.

Vlade morajo načrtovati naslednjo krizo

Da bi socialne politike varovale pred krizo in ohranile učinkovito podporo v celotnem gospodarskem ciklu, se morajo vlade usmeriti na čas po sedanji recesiji. Prvič, najti morajo način, da ustvarijo prihranke v obdobjih vzpona in zagotoviti, da bodo kos naraščajočim stroškom v času recesije. Na odhodkovni strani morajo podporo bolj povezati z razmerami na trgu dela, na primer z verodostojnim zmanjšanjem izdatkov za nadomestila v času okrevanja in preusmeritvijo sredstev iz nadomestil v aktivne politike trga dela. Na prihodkovni strani pa morajo razširiti davčno osnovo, zmanjšati svojo odvisnost od davkov na delo in prilagoditi davčne sisteme tako, da bo upoštevana naraščajoča dohodkovna neenakost. Drugič, vlade morajo nadaljevati strukturne reforme sistemov socialne zaščite, ki so jih začele pred krizo. Kriza je to potrebo dejansko povečala. Na področju pokojnin na primer nekateri prihodnji upokojenci tvegajo večjo prihodkovno negotovost zaradi dolgih obdobj brezposelnosti v času delovne sposobnosti. Pri

zdravstvenem varstvu so strukturni ukrepi, ki odvezemajo nepotrebne storitve in dosejajo večjo učinkovitost, bolj zaželeni kot neusmerjene omejitve, ki omejujejo dostop do zdravstvenega varstva najranljivejšim.

© OECD

Ta povzetek ni uradni prevod OECD.

Reproduciranje tega povzetka je dovoljeno pod pogojem, da so navedene avtorske pravice OECD in naslov originalne publikacije.

Večjezični povzetki so prevedeni izvlečki publikacij OECD, ki so v izvirniku izdane v angleškem in francoskem jeziku.

Na razpolago so brezplačno v spletni knjigarni OECD www.oecd.org/bookshop

Za več informacij se obrnite na Enoto OECD za pravice in prevode, Direktorat za javne zadeve in komunikacije na: rights@oecd.org ali prek faksa: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Obiščite našo spletno stran www.oecd.org/rights

Preberite celotno angleško različico na OECD iLibrary!!

© OECD (2014), *Society at a Glance 2014: OECD Social Indicators*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/soc_glance-2014-en